

BURKINA FASO

Burkina Faso (fram till 1984 Övre Volta) ligger i Västafrika och har omkring 11 miljoner invånare på en landyta som är 2/3 av Sveriges. De största städerna är huvudstaden Ouagadougou (710 000 inv.) och Bobo-Dioulasso (310 000) enligt 1996-års folkräkning.

Befolkningen består av ett 60-tal etniska grupper med olika språk och dialekter. Den till antalet största gruppen är mossi, som omfattar ungefär halva befolkningen. Andra viktiga grupper är fulbe (peul), gurunsi, lobi, senufo, bobo och gurmantché. Officiellt språk är franska.

Den största delen av befolkningen bekänner sig till inhemska afrikanska religioner medan en tredjedel räknas som muslimer och ungefär 15 % är katoliker och 10 % protestanter. I praktiken och särskilt på landsbygden kombinerar människor ofta islam och kristendom med kulten till förfäderna och marken.

Burkina Faso är utan kust. De norra delarna av landet är torra och består av halvöken och grässavann. Längre söderut, där det regnar mer, övergår vegetationen till busk- och träsavann. I skyddade områden finns tämligen gott om vilda djur som elefanter, antiloper och ett fåtal lejon.

På 1400-talet uppstod mossi- och gurmarikena, vilka genom sina starka centralmakter och militära styrka kunde motstå dåtidens västafrikanska stormakter Mali och Songhay. Även andra grupper, t.ex. bobo, har bott i området sedan denna tid. Den franska koloniala erövringen skedde på 1890-talet. År 1960 fick landet självständighet och har sedan dess haft både civila och militära regeringar.

År 1983 tog fyra unga officerare makten vid en kupp ('revolutionen') under ledning av Thomas Sankara. Året därpå bytte Övre Volta namn till Burkina Faso (burkina = ärlig, hederlig; faso = fosterland, fadershus). Få statschefer har under så kort tid (fyra år) åstadkommit så djupa attitydförändringar. Sankara lyckades öka folkets politiska engagemang och ingjuta sina ideal om social och ekonomisk rättvisa samt nationell självtillit så starkt att de fortfarande är levande. Idag finns flera 'sankarist'-partier.

Blaise Compaoré tog makten genom en kupp 1987 då Sankara dödades. I slutet av 1980-talet inleddes en demokratisering och en grundlag antogs genom folkomröstning i juni 1991. Compaoré valdes till president 1991 och omvaldes sedan för en andra period år 1998. Riksdags- och kommunalval genomförs vart femte år. Vid riksdagsvalet i maj 2002 vann regeringsmajoriteten Congrès pour la Démocratie et le Progrès (CDP) knappt: 57 riksdagsplatser tillföll CDP medan oppositionen fick 54 av de 111 platserna. De parlamentariska förutsättningarna föreligger därmed för verklig oppositionspolitik.

Den politiska debatten är livlig och fackföreningarna starka. Det finns flera oberoende tidningar och radiostationer. Mordet på tidningsmannen Norbert Zongo i december 1998 ledde till en våg av sociala och politiska protester och bildandet av Kollektivet för demokratiska politiska partier och massorganisationer. I maj 1999 slog den oberoende undersökningskommissionen fast att de misstänkta för dådet fanns bland presidentens säkerhetsstyrkor. Dessvärre har ingen regelrätt polisutredning gjorts. Trots att den tidigare chefen för säkerhetsstyrkorna åtalades i februari 2001, har ingen hittills dömts. Kampen mot straffrihet ('impunité') från politiskt våld och ekonomiska brott utgör idag ett centralt inslag i den offentliga debatten.

Kulturen i Burkina Faso är rik och varierad. Dels lever den folkliga kulturen i hantverksmässigt tillverkade konst- och bruksföremål, musik och dans, och läkekonst. De traditionella maskdanserna – de årliga begravningsritualerna – i Bobo-Dioulasso med omnejd är till exempel spektakulära höjdpunkter för såväl bobo-folket som andra stadsbor och turister. Dels stödjer staten en aktiv kulturpolitik genom återkommande arrangemang som den panafrikanska filmfestivalen FESPACO, hanverksmässan SIAO och den nationella kulturveckan i Bobo-Dioulasso. Burkina har på senare år även stått som värd för internationella politiska möten (t ex France-Afrique 1996) och sportevenemang (afrikanska fotbollsmästerskapen 1998).

Fyra femtedelar av Burkina Fasos befolkning livnär sig på jordbruk och boskapsskötsel. Viktiga grödor är hirs, durra, majs, jordnötter och ris. Bomullen – 'det vita guldet' – har kraftigt expanderat under 1990-talet. I Banfora-regionen finns även mekaniserad och konstbevattnad odling av sockerrör. Vissa folkgrupper, främst fulbe, ägnar sig till stor del åt boskapsskötsel. En liten del av dessa är nomader. Även om jordbruken under goda år producerar ett överskott, kan lokal hungersnöd förekomma. Åren 1973-74 och 1983-86 var torkan svår, här liksom i hela Sahelområdet. Naturresurserna (skogar, vattendrag, grundvatten mm) utsätts för allt större tryck från en växande befolkning. Den centrala platån i Burkina Faso är till huvuddelen befolkad av mossi med den högsta befolkningstätheten i landet. Många på 'mossi-platån' väljer att flytta till andra, mindre tätbefolkade och skogrikare områden i södra delen av landet.

Regnen är den avgörande faktorn för lantbrukets produktivitet och ett ständigt samtalsämne. I juli 2002 genomförde man för andra gången flygbombningar av moln för att på kemisk väg framkalla regn.

Insatser för landsbygdens utveckling omfattar vatten, hälsa och jordbrukets förändring (såväl effektivitet som miljöhänsyn). Alfabetisering på lokala språk, vaccinering av barn och markvård är andra viktiga insatser. Försättningsvis har man satsat på rådgivning till bönder, stöd till deras organisationer samt utbyggnad av primärskolor och hälsocentraler. Behoven är stora, endast 1/3 av barnen som är 7-16 år går i skolan. Barnadödligheten är hög. På landsbygden är man oftast organiserad i såväl traditionella organisationer som i moderna kooperativ och intressegrupper.

Valutan i Burkina Faso är CFA-franc (FCFA) och var tidigare knuten till den franska francen. Idag är den knuten till euron (1 euro = 656 FCFA). Landet är ett av jordens fattigaste, vare sig man räknar i BNP per person eller enligt FN:s index för mänsklig utveckling (169:e plats av 173 länder). Den förhållandevis lugna situationen i landet ökar förutsättningar för att utvecklingsansträngningarna ska ge resultat.

År 2000 kvalificerade sig landet för stöd inom ramen för den Internationella Valutafondens (IMF) skuldlättnadsinitiativ för heavily indebted poor countries (HIPC). Det innebär att Burkina kommer att kunna satsa på utbildning, hälsovård och småskaliga utvecklingsprojekt.

Burkina är starkt bistandsberoende. Ändå är den ekonomiska situationen förhållandevis god, mycket p.g.a. att man varit försiktig med att låna pengar utomlands. Tillväxten har under de senare åren legat på omkring 5-6 %. År 2000 stannade dock tillväxten på 2,2 % mycket p.g.a. dåliga regn.

De viktigaste exportprodukterna är bomull, guld och boskap. Landet får även inkomster genom de mer än två miljoner burkinier som mer eller mindre permanent arbetar i Elfenbenskusten. Den ökande främlingsfientligheten i Elfenbenskusten under senare år har riktat sig främst mot burkinier och malier. Detta har lett till ökad återflyttning men det är svårt att uppskatta mängden av människor som söker sig tillbaka.

År 2001 uppgick Sveriges statliga bistånd till Burkina Faso till nästan 65 miljoner kronor, varav 40 miljoner i budgetbalansstöd, 7,5 miljoner till ett program för landsbygdens utveckling och 3 miljoner till ett regionalt center för dricksvatten och omgivningshygien. Sida stödjer också landets decentraliseringsprocess.

Kapacitetsutbyggnad inom högre utbildning omfattar framför allt ett forsknings-samarbete mellan universitetsinstitutioner i Sverige och Burkina. Stöd till grundskoleutbildning och hälsovård planeras också. Sverige har sedan 1980-talet tidigare stött framför allt markvårdsprogram genom kampanjer för förbättrade spisar och byskogsprojekt. Flera enskilda organisationer i Burkina samarbetar med bl.a. Diakonia, Svenska Röda Korset och Centerpartiets internationella stiftelse. Svenska Plan International driver också projekt i Burkina. Lasaretten i Borås och Bobo-Dioulasso samarbetar sedan flera år tillbaka på initiativ av Burkinas vänner i Borås/Göteborg. Lokalgruppen i Stockholm bedriver också biståndsverksamhet i Burkina Faso.

Vänskapsföreningen Burkina Faso – Sverige (ASSAMBUS) bildades 1986 och har idag cirka 150 medlemmar. Den har systerföreningar i Danmark, Norge och Burkina. Lokalföreningar finns i Göteborg-Borås och Stockholm. Föreningens mål är att sprida kännedom om Burkina Faso i Sverige och verka för ett ökat utbyte mellan de båda länderna.

Tidningen Burkina Kontakt utkommer med två nummer per år och är gemensam för föreningarna i Sverige, Norge och Danmark. Dessutom utkommer ett informationsblad via e-post kallat Burkina Info varannan vecka.

Medlemsavgiften är 200 kr (150 kronor för arbetslösa, pensionärer och studerande) och sätts in på ASSAMBUS plusgiro 44 37 23 – 2. Glöm inte att skriva namn, postadress och vilken lokalförening du vill tillhöra. Besök också ASSAMBUS hemsida: www.assambus.org

ASSAMBUS

Vera Gahm
Läckövägen 24
121 50 Johanneshov
08-644 59 36 bost, 08-58775505/00 arb
e-post: Vera.Gahm@plansverige.org

Burkinas vänner i Stockholm

Bibi Opot, ordförande
Drottningholmsvägen 19
112 42 Stockholm
Telefon: 08-6539086
e-post: bibi.opot@folkbildning.net

Burkinas vänner i Göteborg/Borås

Urban Tapper
Limmaredsvägen 24 Solhagen
514 32 Tranemo
0325-702 24 bost
033-616 30 17 arb
e-post: urban.tapper@vgregion.se

<p>Burkina Fasos konsulat Konsul i Sverige Sten Hagberg Liljegatan 23 C 753 24 Uppsala Telefon 018-13 06 87 burkina.consulat@yahoo.se</p>
<p>Burkina Fasos ambassad Svanemöllevej 20 DK-2100 Köpenhamn Ö Danmark Telefon: 00 45 39184022 www.ambaburkina.dk</p>
<p>Burkina Faso boutique Trångsund 2B, mitt emot Storkyrkan i Stockholm Telefon: 08-100682 e-post: burkinafaso@telia.com www.burkinafaso.nu</p>

November 2006

BURKINA FASO

Ett faktablad från
Vänskapsföreningen Burkina Faso – Sverige
L'Association d'Amité Burkina Faso –
Suède,
ASSAMBUS

Föreningens mål är att sprida kännedom om
Burkina Faso i Sverige och verka för ett ökat
utbyte mellan de båda länderna.

Viktiga Burkina-länkar på nätet:

<http://www-sul.stanford.edu/depts/ssrg/africa/burkina/burkinanews.html>
<http://www.primature.gov.bf/>
<http://www.aib.bf/actualite/frevue.htm>
<http://www.lobserveur.bf/index.htm>
<http://www.africa-info.com/pages/bf/index.html>
<http://membres.lycos.fr/zongo/>

Burkina Faso ligger i Västafrika mellan
länderna Mali och Niger.